

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

حزب کار ایران (توفان)

۰۱ اپریل ۲۰۲۳

پیرامون بحران مالی و ورشکستگی بانک "سیلیکون ولی"

روز ۱۰ مارچ ۲۰۲۳ بانک "سیلیکون ولی" پس از یک هجوم گسترده مشتریان برای بیرون کشیدن دارائی‌های خود از بانک، اعلام ورشکستگی کرد. بلافاصله "شرکت بیمه سپرده‌های بانکی" (FDIC)، بانک را تعطیل کرده، جابه جایی پول را قطع نموده و کلیه امور این بانک را به دست گرفت.

آنچه مسلم است این تنها بانکی نیست که دچار تلاطم مالی گشته است. در این رابطه شایعاتی نیز در مورد "بانک آف امریکا" (Bank of America) نیز بر سر زبان‌هاست. در کشورهای اروپایی نیز بانک هائی نظیر "کردیت سویس" (Credit Suisse) در کشور سوئیس یا "دویچه بانک" (Deutsche Bank) و "کومرتس بانک" (Commerzbank) در آلمان نیز با ریزش سهام و بیرون کشیدن پول از جانب مشتریان روبه رو و با بحران مالی مواجه گشته اند. ریشه بحران مالی کنونی بانکها، شرکتها، شهروندان و حتی دولت‌ها را به طور عمده باید در اقدامات سلطه جویانه امپریالیسم غرب و در رأسش امریکا جست و جو کرد.

اعضای ناتو به تبعیت از امریکا از یک طرف با تحویل انواع سلاح‌های سبک و سنگین، آتش‌بار جنگ نیابتی امریکا در اوکراین شده اند و از خلق اوکراین به مثابه گوشت دم‌توپ، در خدمت منافع خود قربانی می‌گیرند و از جانب دیگر برای به انزوا کشیدن و "به زانو درآوردن" فدراسیون روسیه شدیدترین تحریم‌ها را علیه این کشور وضع کرده اند. این تحریم‌ها نه تنها روسیه را به زانو در نیاورد بلکه همانند "بومرنگ" به سمت خودشان برگشت.

تحریم‌ها به ویژه تحریم نفت و گاز روسیه به یکباره باعث کمبود مواد انرژی زا چون نفت و گاز و برق در جهان غرب و در نتیجه افزایش قیمت بی سابقه آنها گشت. این بحران انرژی طبیعتاً باعث افزایش قیمت سایر اقلام مایحتاج عمومی نیز گشت.

این افزایش قیمت سرسام‌آور باعث رشد تورم ۱۱ درصدی و نیز رکود اقتصادی این کشورها شد. به قسمی که اقتصاد اروپا در سال گذشته یک تریلیون دالر خسارت دید.

کارشناسان پیش بینی می‌کنند که در صورت ادامه این روند نرخ تورم در سال جاری به ۲۲٪ هم خواهد رسید. در چنین شرایطی بانک‌های مرکزی اروپا و امریکا برای جلوگیری از افزایش بیشتر نرخ تورم تصمیم به افزایش نرخ بهره بانکی گرفتند.

برای نمونه اوراق قرضه دولتی در اثر افزایش ۴ درصدی بهره بانک مرکزی امریکا، در عرض یک سال ۲۵٪ از ارزش خود را از دست دادند و از ۱۱۵ دالر به ۸۵ دالر تنزل کردند.

در حالی که سرمایه اصلی بانک "سیلیکون ولی" ۳/۱۶ میلیارد دالر بود طی سال ۲۰۲۲ قریب به ۶/۱۷ میلیارد دالر زیان اوراق قرضه این بانک بود. به بیان دیگر این بانک در پایان سال ۲۰۲۲ اگر می خواست که مجموعه اوراق خود را بفروشد عملاً ورشکسته بود.

دومین بانک بزرگ امریکا، "بانک آف امریکا" هم در پایان سال گذشته میلادی به میزان ۴۰ درصد از سرمایه اصلی اش ضرر کرده بود. سایر بانکهای امریکا نیز در معرض این مخاطرات قرار دارند.

با توجه به این که در پایان سال ۲۰۲۲ خانوادهها، شرکتها و دولت امریکا جمعاً ۹۶ هزار میلیارد دالر بدهی داشتند که معادل ۲۲۴٪ تولید ناخالص ملی این کشور می باشد، ورشکستگی در آینده ابعاد وسیعتری به خود خواهد گرفت.

برای مقایسه، در حالی که در سال ۱۹۸۰ این رقم معادل ۱۳۶٪ و در سال ۲۰۰۷ معادل ۲۲۴٪ تولید ناخالص ملی بود اکنون دو برابر افزایش یافته است. به بیان ساده تر مقدار بدهی به بانکها به دو برابر سال ۱۹۸۰ رسیده است. تا زمانی که بهره صفر درصد بود مشکلی به چشم نمی خورد اما به علت رشد سرسام آور تورم و افزایش ۵/۴ درصدی نرخ بهره، وامهای دراز مدت به طور متوسط می بایست ۵/۳٪ بیشتر از ۱۵ ماه پیش به بانکها سود بپردازند. به دیگر سخن بدهکاران باید زین پس سالانه جمعاً ۲۰۰۰ میلیارد دالر، معادل ۸٪ از تولید ناخالص ملی، بیشتر از اوایل سال ۲۰۲۲ به بانکها بهره بپردازند. در نتیجه بدهکاران با مشکل پرداخت بدهی خود به بانکها مواجه شده و بانکها نیز به همان نسبت متضرر می شوند.

"انستیتیوی بین المللی مالی" (IIF) در سپتمبر گذشته نوشت: "بدهکاران بزرگ بانکها در سراسر جهان با مشکلات بزرگ مالی مواجه خواهند شد. این در حالی است که در سپتمبر گذشته افزایش نرخ بهره نصف امروز هم نبود. دهها سال است که نابرابری در جوامع سرمایه داری از جمله در امریکا در حال رشد است زیرا که در اثر کسب سودهای کلان، اجاره مسکن روبه تزاید، افزایش بهره و... روز به روز از تعداد آدمهایی که درآمد افسانه ئی نصیبشان می گردد کاسته و بر تعداد کسانی که به دامن فقر درمی غلتند افزوده می گردد.

برای مثال در سال ۲۰۲۱ حدود 0,1 درصد از جمعیت ثروتمند امریکا قریب به 10٪ از کل ثروت در این کشور را در اختیار داشت که رکورد تازه محسوب می شود.

عمیق تر شدن دره فقر و ثروت سبب می شود که بخش اعظم فقیر جامعه به علت کاهش فاحش قدرت خرید بهره ای از به اصطلاح رشد اقتصادی نمی برند. این روند جنبه منفی دیگری هم دارد و آن این که بسیاری از مردم برای رفع مایحتاج خود ناچار به گرفتن وام می شوند.

این اوضاع بعد از بحران مالی ۲۰۰۸ تا اوایل سال گذشته، به علت صفر درصد بودن بهره در بانکهای مرکزی، توانست دوام بیاورد ولی با پایان یافتن بهره صفر درصد، ابتداء از جانب فدرال رزرو امریکا در ماه مارچ ۲۰۲۲، وضع دگرگون شد.

افزایش نرخ بهره از جانب بانکهای مرکزی امریکا و اروپا یکی از عوامل مهم تشدید بحران مالی کنونی در کشورهای پیشرفته سرمایه داری به شمار می آید.

نه تنها خانوادهها و شرکتها بدهی کلان به بانکها دارند بلکه دولتها نیز روز به روز بیشتر تا خرخره زیر قرض فرو می روند.

در ماه فیروری سال جاری بدهی دولت امریکا با افزایش ۱۰ میلیارد دلار به رقم نجومی 31,46 تریلیون دلار رسید. هم اکنون برخی از کارشناسان این سؤال را مطرح می‌کنند که آیا دولت امریکا در سال جاری دچار ورشکستگی مالی خواهد شد؟

هم اکنون دولت کشور پیشرفته‌ی آلمان به مثابه‌ی سومین قدرت اقتصادی جهان قریب به 2,5 تریلیون یورو بدهکار است. نمونه‌ی دیگر دولت ایتالیا است که معادل ۱۴۴٪ از تولید ناخالص ملی اش بدهکار است و دولت ترکیه نیز ۱۰۰٪ از تولید ناخالص ملی (با ارزهای خارجی) خود مقروض است، که ممکن است طی ماه‌های آینده افزایش یابد. اگر لیره ترکیه باز هم از ارزشش کاسته شود دولت ترکیه با عدم توانایی پرداخت مواجه خواهد شد. اگر دول ایتالیا و ترکیه بامشکلات عدیده در باز پرداخت بدهی‌های خود مواجه گردند و یا به ورشکستگی درغلتنند تلاطم مالی جدیدی در جهان به وجود خواهد آمد. این رشته سر دراز دارد.

اگر مردم مالباخته نتوانند سپرده‌های خود را از بانک ورشکسته " سیلیکون ولی " باز پس ستانند، روند ورشکستگی سایر بانک‌های بیمار نیز تسریع خواهد شد.

ورشکستگی " سیلیکون ولی " حلقه‌ای بود از زنجیر بانک‌های بیمار امریکا و اروپا که دیر یا زود از صحنه‌ی مالی جهان حذف خواهند شد. بحران همزاد نظام سرمایه داری است. نظام سرمایه‌داری همیشه با بی ثباتی و بحران بنیادین روبه رو بوده است. اما از زمانی که نئولیبرالیسم کسب حد اکثر سود را در دستور کار خود قرار داد و نیز بخش کلان سرمایه را در بازار بورس متمرکز ساخت، تبهکاری را به اوج خود رساند و دامنه‌ی بحران‌ها را وسعت بخشیده است.